

Ungdomsprojekter - Projektmodellen (2)

Problembestemmelse og Aktør-Netværksteori

Jesper Larsen, fritidspædagog, PD Ungdomspædagogik, MA ledelse- og organisationsudvikling

Projektmodellen – fra problembestemmelse til succeskriterier.

I denne artikel 2 om ungdomsprojekter, er der fokus på problembestemmelse i relation til mål. Og der trækkes linjer tilbage til den anvendte case i artikel 1, og du bliver præsenteret for det teoretiske perspektiv "Aktør-Netværksteori" (fremover ANT). Artiklens udgangspunkt er, at ungdomsproblemer og fritids- og ungdomspædagogikken er tværgående størrelser, der går på tværs af skole og fritid.

Artiklens hovedargumenter er, at:

- Problemer *er* ikke i verden, men de **konstrueres og bliver til** i et netværk af aktører.
- Når problemer konstrueres, opstilles der samtidig særlige løsningshorisonter og handlemuligheder.

Artiklen søger at koble Ungdomsprojektmodellen med ANT, for hermed at tilbyde et særligt blik, der kan hjælpe ungdomspædagogerne til tænke strategisk over, hvilke netværk og aktører der kan udpeges som en del af løsningen samtidig med at man selv bliver en del af løsningen.

Aktør-Netværksteori

Aktør-Netværksteori tilbyder os et processuelt og relationelt perspektiv på verden, hvor både mennesker og det ikke menneskelige kan gøre en forskel i verden. Med ANT består verden af tre elementer og intet andet.

1. **Aktør.** En aktør er principielt alt, der kan gøre en forskel og således ikke kun mennesker, men også dokumenter og andet materielt, f. eks ungdomsprojektmodellen.
2. **Netværk.** Alle aktører er forbundet i netværk
3. **Translation.** Er det begreb der giver ANT dets processuelle karakter. En forskydning i mening og en fysisk bevægelse

Med ANT bliver verden til ("til-blivelse"). F.eks. kan et dokumentet med "Ungdomsprojektmodellen" være en **aktør**, der kommet til i det pædagogiske landskabs – **netværk** af, skoler og fritids- og ungdomspædagogiske tilbud. Dette dokument kan gøre en forskel i netværket af aktører, der bevirker at aktørerne profession, organisation og ledelse dukker op på en anden måde end før dokumentets adkomst i netværket. Meningen, der er implicit disse aktører forskyder sig og der vil samtidig være tale om nye fysiske bevægelser, der skal gøres hos aktøren – i ANT hedder dette **translation**.

Med ANT har vi nu blik for hvordan verden og dens konstruktion af problemer og løsningshorisonter er skrøbelig, hvor der konstant vil være behov for at vedligeholde netværket igennem ledelse af translation – for at forstå momenterne i translation har vi brug for fire hjælpebegreber. Inden jeg præsenterer disse hjælpebegreber, kommer her et resumé på casen fra artikel 1.

Case

I en ungdomsklub ønskede medarbejdere og ledere at gøre **noget** for en gruppe drenge, der går i 7 kl. En gruppe på fem drenge, der befinder sig i periferien af stærkt kriminelle ældre grupperinger. Drengene er hinandens bedste venner. Ungdomsklubbens pædagoger og ledere vidste at de ikke kunne løse problemet alene – de måtte involvere skolens lærere. Problembestemmelsen blev til i fællesskab med skolens lærere i udskolingen og blev formuleret som, "**manglende anerkendelse**". En problembestemmelse, der blev til igennem det "at svinge" i den nederste del af ungdomsprojektmodellen. Ungdomsklubbens pædagoger og skolens lærere samarbejder nu og koordinerer dette samarbejde i skolegården 30 min ugentligt ved en malet version af ungdomsprojektmodellen i stor skala i skolegården.

Momenter i translation: Problematisering, interessering, indrullering og mobilisering

- **Problematisering** – handler om at definere problemet på en måde så man selv bliver en del af løsningen. I casen således at både fritiden og skolen kunne bidrage til løsningen igennem samarbejde.
- **Interessering og Indrullering** – handler om de forhandlinger, magtkampe og konflikter, der opstår undervejs og i forlængelse problematisering (problembestemmelsen).
- **Mobilisering** – handler om at en person kan tale på vegne af hele netværket, en meget magtfuld position, men kræver samtidig blik for at magten er distribueret i netværket og derfor må der arbejdes hårdt for at vedligeholde positionen.

Samarbejdet translation

Problemet *manglende anerkendelse* blev defineret igennem **aktøren** Ungdomsprojektmodellen (**problematisering**), men det var et stort og ikke nemt, men konfliktfyldt arbejde pædagogerne måtte gøre sig for at overtale lærerne til at de i fællesskab skulle se på problemet igennem ungdomsprojektmodellen (**interessering og indrullering**). Og dette arbejde startede med diskussioner af lærerperspektivet på problemet *urolige unge, dårligt sprog, konflikter, højt fravær, manglende fagligt niveau, ikke uddannelsesparat*, der førte til en løsningshorisont, der anrøbte "classroom-management", "ekstra undervisning", "pædagogerne kunne tage de unge væk fra klassen i konfliktsituationer". Denne løsningshorisont ville pædagogerne ikke acceptere, hvilket førte til mange forhandlinger i samarbejdet (**interessering og indrullering**).

Løsningen eller målene/succeskriterierne blev i stedet at kunne opstille nye og andre deltagelsesformer for hele klassefællesskabet i kombination med en særlig indsats i fritiden (se artikel 1) igennem løbetræning og poetisk tekstværksted, hvilket forskød hvad pædagogerne og lærerne tidligere forstod ved kategorierne / aktørerne:

Fag – dansk og engelsk blev til "poetisk tekstværksted" Idræt og bevægelse blev til "løbehold"

Pædagogikken blev mere intentionel end hvad pædagogerne tidligere var vant til.

Lærernes syn på didaktik blev udvidet med ungdomsprojektmodellen. Og organisationerne i fritid og skole blev til organisering i mellemrummet fritid – skole og stabiliseret via ungdomsprojektmodellen.

Samarbejdet blev intensiveret og flyttede sig fra et faglokale ud i en model i skolegården.

Handleforslag – træning i problembestemmelse med ANT

Nu kan vi se (måske), at der er en opgave, et stort, vigtigt og vedholdende arbejde i at skabe translation i lærer – pædagog samarbejdet, da problemer og løsninger (mål og succeskriterier) ikke er i verden, men de bliver til igennem translation. Det betyder at pædagogernes arbejde også er et strategisk ledelsesarbejde – der handler om at få blik for udpegning af netværk, hvilke aktører, der skal på banen og ikke mindst at tage en aktivt del i arbejdet med at konstruere (translatere) problemer på en måde så fritids- og ungdomspædagogikken bliver en del af løsningen samtidig med at andre også kan se sig selv som løsning.

1. *Se denne video: <https://www.youtube.com/watch?v=zjCbqgsHJQA> med Helene Ratner om Aktør-Netværksteori*
2. *Diskuter jeres problembestemmelser i det tværgående ungdomspædagogiske arbejde, gør vi os til en del af løsningen samtidig med at vi åbner op for at andre fagligheder også kan bidrage til løsningen?*
3. *Har vi nok empati og indsigt i "de andre" og deres problemforståelse, lærerne, de unge?*
4. *Hvordan kan vi få mere viden om de andres forståelse?*
5. *Hvordan kan vi demonstrere vigtigheden af fritids- og ungdomspædagogikkens bidrag, uden at underlægge os andre fagligheder – men samtidig være villig til at forskyde vores egen professionsforståelse?*

Litteratur

Ungdomsprojekter – en pædagogisk arbejdsform, Sven Mørch, Rubikon 2. udg. 1996

København

At organisere uden en organisation", No Kampmann og Helene Ratner i "Er du på tværs"

Jesper Larsen (red.) Ungdomsringen 2018.

Inklusion: Dilemmaer i organisation, profession og praksis. Helene Ratner, dilemmaer i organisation, profession og praksis.

[Fritids- og ungdomspædagogikkens STÅBI](mailto:staabi@tokeagerschou.dk) - <mailto:staabi@tokeagerschou.dk>